УДК 656.073

В. І. Мялковська

АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВАНТАЖОВЛАСНИКІВ ПРИ ПЛАНУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто сучасні критерії ефективності вантажовласників при плануванні діяльності транспортного підприємства. Запропоновано рекомендації щодо їх застосування.

Ключові слова: критерії ефективності, поточна діяльність, транспортне підприємство.

Abstract

The modern criteria of efficiency of cargo owners in planning of transport enterprise activity are considered. Recommendations on their application are offered.

Keywords*: efficiency criteria, current activity, transport enterprise.*

Вступ

На сьогоднішній день планування є невід'ємною частиною кожного транспортного підприємства, яке прагне оптимізувати свою роботу. Науковцями сформовано ряд критеріїв ефективності, які застосовуються в теорії вантажних перевезень. Кожен із цих критеріїв є доцільним для певних умов при плануванні роботи транспортного підприємства.

Метою роботи є визначення та аналіз ключових критеріїв ефективності вантажовласників, доцільності таких критеріїв, а також розробці рекомендацій щодо їх застосування.

Результати дослідження

До основних критеріїв ефективності вантажовласників належать:

1.Чистий дисконтований дохід, індекс доходності. Дані показники доцільно використовувати лише для оцінку ефективності інвестиційних проектів при стратегічному плануванні.

2. Протяжність маршруту як критерій ефективності використовується для вирішення задачі маршрутизації для оперативного планування роботи транспортного підприємства.

3.Коефіцієнт ефективності перевізного процесу визначають як відношення витрат, пов'язаних із задоволенням потреб клієнтів для перевезенні вантажу, до фактичних витрат. Показник застосовувався для оперативного планування кількості транспортних засобів за результатами оцінки ступеня задоволення потреб у перевезеннях.

4. Сумарні приведені витрати на технічне обслуговування та ремонт при оптимізації структури рухомого складу в залежності від обсягу перевезень конкретного виду вантажу та витрат на утримання групи транспортних засобів. Приведені витрати – витрати поточного періоду скориговані на нормативний коефіцієнт окупності. Даний показник розраховується у вигляді сумарних витрат на ТО і Р за експлуатаційний цикл мікрологістичної системи автотранспортного підприємства.

5. Приведені витрати на виконання одиниці транспортної роботи, яка може визначатися як загальний пробіг за обліковий період, загальний час в наряді за обліковий період, загальний пробіг з вантажем за обліковий період, вага перевезеного вантажу за обліковий період. Перевагою даного методичного підходу є можливість оптимізувати модельний ряд експлуатованих автомобілів шляхом порівняння величин приведених витрат на виконання транспортної роботи при різних термінах експлуатації автомобіля одним власником.

6. Чиста поточна вартість характеризує економічну ефективність інвестицій у вантажний автомобіль за період експлуатації. Показник дозволяє визначати оптимальний парк рухомого складу для перевезення швидкопсувних вантажів з використанням дрібних контейнерів за критерієм максимальної добової продуктивності.

7. Добова продуктивність одиниці рухомого складу. Встановлено, що на величину добової продуктивності одиниці рухомого складу впливають маса автомобіля з вантажем, критична швидкість руху, сили аеродинамічного опору руху автомобіля, ефективна потужність двигуна, час виїзду на лінію, час в наряді, коефіцієнт використання пробігу за зміну, довжина їздки з вантажем, технічна швидкість.

8. Прибуток також можна вважати критеріальним показником вартості та характеристикою ступеня задоволення потреб. В сучасних умовах мета діяльності транспортного підприємства при поточному функціонуванні як господарюючого суб'єкта передбачає отримання прибутку, що реалізується за умови забезпечення вимог безпеки дорожнього руху. Критерій ефективності «прибуток функціонування транспортного підприємства» повинен враховувати взаємозв'язок показників плану експлуатації рухомого складу і плану технічного обслуговування і ремонту в поточному плануванні. Прибуток транспортного підприємства визначають як різницю між доходами діяльності експлуатаційних господарств та загальними витратами, пов'язаними з їхньою роботою. Застосування прибутку як критерію ефективності функціонування транспортного підприємства дозволяє визначити планові показники для комерційної та технічної експлуатації та встановити умови їх виконання.

Висновки

Отже, критеріями ефективності є вартісні та натуральні показники, які були розроблені для цілей стратегічного і оперативного планування і дозволяли виконати оцінку ефективності при впровадженні нової техніки, реалізації інвестиційних проектів і для вибору рухомого складу транспортного підприємства. Застосування даних критеріїв для поточного планування роботи транспортного підприємства вимагає подальших досліджень та адаптації до вітчизняних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воркут, А.И. Грузовые автомобильные перевозки / А.И. Воркут. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Вища шк. Головное изд-во, 1986. – 447 с.
2. Трофимова, Л.С. Выбор критерия эффективности для планирования работы грузового автотранспортного предприятия / Л.С. Трофимова, В.В. Анохин // Проблемы эксплуатации автомобильного транспорта и пути их решения на основе современных информационно-коммуникационных и энергосберегающих технологий : сб. науч. тр. по материалам Междунар. науч.-практ. конф. (14–15 ноября). – Воронеж : ВГЛТУ, 2016. – С. 366-370.

Мялковська Вікторія Ігорівна — аспірант кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Науковий керівник: ***Біліченко Віктор Вікторович*** — д-р техн. наук, професор, завідувач кафедри автомобілів та транспортного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Mialkovska Victoria I. — Postgraduate student of Department of Automobile and Transport Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Supervisor: ***Bilichenko Victor V.*** — Dr. Sc. (Eng.), Professor, Head of Department of Automobile and Transport Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia